УДК 336.7

Ларіна Т. І.
студентка 3 курсу
факультету економіки та управління підприємництвом
Астахова Н. І.
к.е.н, ст. викладач
кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку
Одеського національного економічного університету

ОПЦІОННІ КОНТРАКТИ НА БІРЖОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Серед великої кількості фінансових інструментів важливе місце займають похідні цінні папери, а саме: ф'ючерсні контракти, форвардні контракти та опціони. Їх поява зумовлена активною діяльністю суб'єктів економічних відносин та їх бажанням зменшити власні ризики. Зараз в Україні відбувається процес становлення реального та повноцінного фондового ринку. До основних проблем, що супроводжують процес становлення, можна віднести відсутність законодавчої бази, яка повинна регулювати похідні фінансові інструменти, та відсутність належної підготовки та інформації стосовно використання деривативів.

Аналіз опціонних контрактів на біржовому ринку України почнемо з визначення поняття «опціон» – це контракт, власник якого має право купити або продати активи за заздалегідь обумовленою ціною та у строки, зазначені у договорі. Тобто при опціоні предметом торгу стає не сам актив, а право його переважного продажу чи купівлі. Розрізняють наступні види опціонів:

- за типом – опціони кол або опціони пут;
- за базовим активом – ф'ючерси, акції, товар, валюта;
- за стилем – європейський опціон, американський опціон та азіатський опціон;
- за типом розрахунків – опціон зі сплатою премії чи опціон без сплати премії;

- опціони з ринків обігу.

Зараз в Україні згідно з даними Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України функціонують 11 фондових бірж. Але станом на 01.12.2020 р. тільки наступні 5 бірж здійснюють операції з похідними цінними паперами: Українська міжбанківська валютна біржа, Фондова біржа «Універсальна», Фондова біржа «Перспектива» та Східноєвропейська фондова біржа, Українська біржа. [4]

Розглянемо підсумки торгів цінними паперами, зокрема опціонами, на Українській біржі, адже саме там обертається основна частка похідних цінних паперів. Вона почала торги цінними паперами 26 березня 2009 року, а торги опціонами – у 2011 році.

За 2020 рік на Українській біржі оберталися наступні цінні папери [2,4]:

- акції;
- корпоративні облігації;
- державні облігації;
- ф'ючерси;
- опціони;
- інвестиційні сертифікати.

За даними Української біржі на кінець 2020 року торгівля похідними фінансовими інструментами представлена в основному ф'ючерсами, які займають значну частку та становлять 37% обігу всіх цінних паперів. Тоді як на ринок опціонів припадає лише 1%. Таким чином, ми бачимо, що в Україні ф'ючерсні контракти розвинуті та популярні значно більше, ніж опціони. Якщо говорити про світову тенденцію, то вона прямує до використання форвардних контрактів, що пояснюється їх меншою ризиковістю та більшою гнучкістю.

До факторів, які сприятимуть покращенню стану ринку похідних паперів, у тому числі опціонів, можна віднести наступні [1,4]:

- стабільний економічний зріст;

- удосконалення нормативно-правової бази, яка повинна чітко визначати операції з деривативами;

- створення освітніх центрів, які мають навчати громадян України використовувати похідні цінні папери;

- запозичення міжнародного досвіду щодо операцій із похідними цінними паперами та його регулювання (наприклад, досвід США, адже саме американська модель визнана найбільш ефективною у світі).

Таким чином, український ринок похідних цінних паперів перебуває та стадії становлення. Що стосується опціонів, їх майже не використовують на фондовому ринку України. Торгівля похідними цінними паперами представлена в основному ф'ючерсами. Задля того, щоб ринок похідних цінних паперів ефективно функціонував, потрібно: удосконалити нормативно-правову базу, створити освітні центри, запозичити міжнародний досвід та мати стабільне економічне зростання.

Список використаних джерел:

1. Шевчук С. В., Котик Б. Ю. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку похідних цінних паперів в Україні. *Економіка і суспільство.* 2017. №13. С. 1273–1278. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/212.pdf (дата звернення: 15.11.2021)

2. Українська біржа. Підсумки торгів. http://www.ux.ua/ru/newslist.aspx?ncat=103 (дата звернення: 15.11.2021)

3. Солодка О. О. Функціональний механізм опціонних контрактів в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2017. №. 2. С. 173-180. URL: https://scholar.google.ru/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&as_ylo=2017&q=ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ+МЕХАНІЗМ+ОПЦІОННИХ+КОНТРАКТІВ+В+УКРАЇНІ&btnG= (дата звернення: 15.11.2021)

4. Сорока В. Ю. Аналіз і перспективи розвитку ринку валютних деривативів в Україні 2021. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/20985/Soroka_Bakalavrska_robota.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 15.11.2021)

УДК 336.77:631.1 (477)

Лєка Т.В.,
аспірантка ІІ курсу,
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»
Нагорна О.В.,
доцентка кафедри корпоративних
фінансів і контролінгу
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

СПЕЦИФІКА АПК ЯК ОБ'ЄКТА ІНВЕСТИЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Об’єктивна необхідність інвестиційного кредитування аграрного сектору економіки пов’язана, перш за все, з особливостями виробництва сільськогосподарської продукції, необхідністю впровадження інноваційних технологій та оновлення основних засобів, нерівномірним рухом оборотних ресурсів на підприємствах галузі та через різницю у величині та строках повернення капіталу, авансованого у виробництво.

Притік кредитних інвестиційних ресурсів тісно взаємопов’язаний із особливостями кругообігу оборотних активів у сільському господарстві, що безпосередньо впливає на вибір конкретного періоду задля запозичення кредитних та інвестованих коштів.

Зазвичай для підприємств с/г виробництва характерно — велика тривалість